

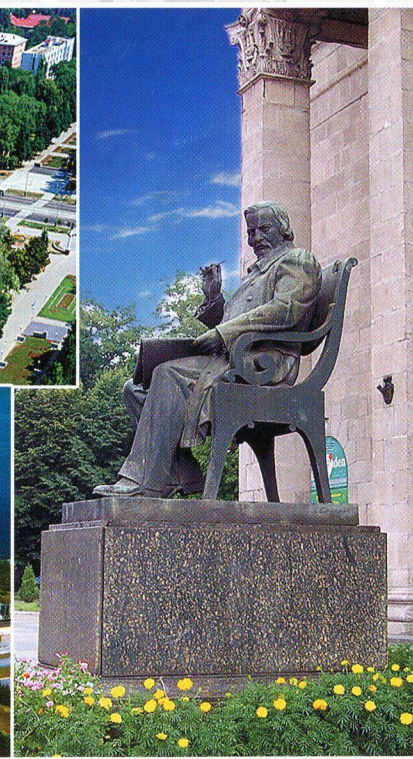
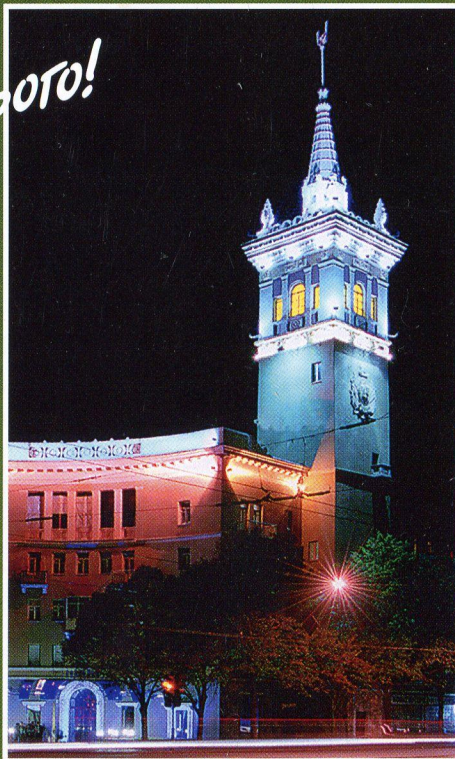
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ АРХІТЕКТУРИ
ТА МІСТОБУДУВАННЯ ЗАПОРІЗЬКОЇ
МІСЬКОЇ РАДИ

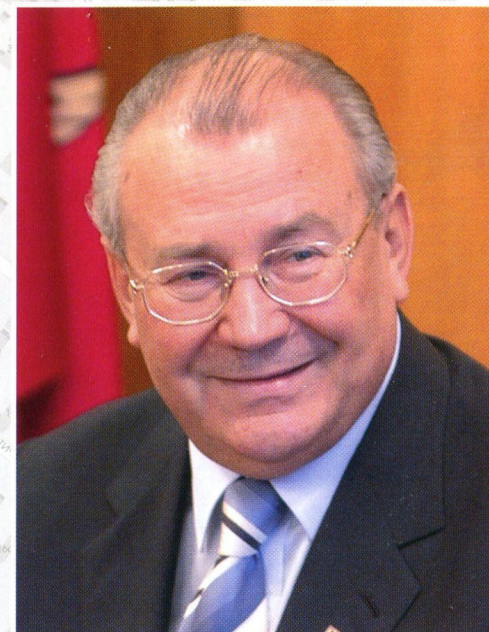
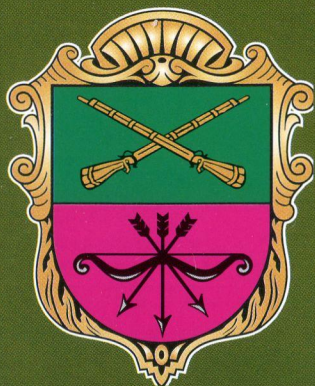
55
РОКІВ

УТВОРЕННЯ
МІСЬКОГО УПРАВЛІННЯ
АРХІТЕКТУРИ

*Запоріжжя —
місто
майбутнього!*

История города Запорожья уходит корнями во времена запорожского казачества. В настоящее время Запорожье – крупный индустриальный и культурный центр с высоким научным и производственным потенциалом. В городе сконцентрировано 43% населения, около 75% объемов промышленного производства всей Запорожской области. В Запорожье выпускается 6,4% объема промышленной продукции Украины.

Инвестиционный рейтинг Запорожья достаточно высок. Уровень инвестиций в основной капитал выше, чем вложения в объекты непроизводственного назначения.

Важным фактором в создании привлекательного инвестиционного климата являются инвестиционные форумы. Городское управление архитектуры приглашает к участию в форумах инвесторов и проектные организации из разных городов нашей страны, ближнего и дальнего зарубежья. Инвестиционные форумы – это не только возможность для профессионального обмена

мнениями, это изучение опыта развития территорий в других регионах страны.

В Запорожье сформирован механизм предоставления права освоения земельных участков на условиях конкурсов или аукционов. Городское управление архитектуры обеспечивает открытость процедуры выделения участков, гарантируя равные условия для инвесторов различных форм собственности из разных городов Украины.

Генеральный план развития города Запорожья стал точкой отсчета в создании нового облика Запорожья. Развитие города предусмотрено за счет грамотного использования внутренних территориальных ресурсов, уплотнения городской застройки, освоения территорий Правого и Левого берега, реконструкции исторической части города. В детальных планах развития районов четко указаны резервные территории для строительства.

Благоприятный инвестиционный климат и рациональность в работе помогут оживить рынок проектных и строительных услуг города, позволят привлечь в Запорожье надежных партнеров-инвесторов для строительства новых интересных, современных объектов.

Городской голова

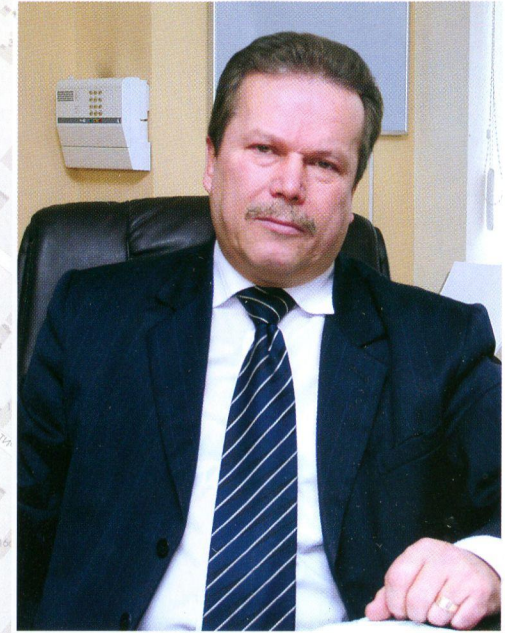
Е. Карташов

55
РОКІВ

УТВОРЕННЯ
МІСЬКОГО УПРАВЛІННЯ
АРХІТЕКТУРИ

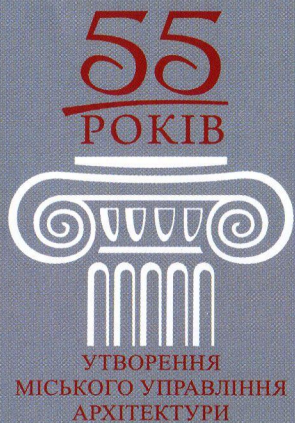
Когда идешь на работу с радостью и понимаешь, что твое имя впишется в историю города – это приятно. Мы помним всех архитекторов, которые работали на благо города. Многие в его развитии зависят от главного архитектора. Но работа наша состоит не только из радости. Если случаются ошибки, то они, как правило, заметны всем. Вот мы и должны работать как саперы – не допускать ошибок.

Главный архитектор
г. Запорожье

В. Трубин

Створення архітектурно-планувальної служби м. Запоріжжя

В повоєнні часи, починаючи з 1945 р., всі роботи з відбудовування проводилися під керівництвом архітекторів з м. Москви. На кожного архітектора було по декілька міст, котрі необхідно було контролювати. Так, архітектор Г. Г. Вегман займався відродженням не тільки м. Харкова, але і м. Запоріжжя.

Необхідність мати спеціалістів-архітекторів на місцевому рівні призвела до того, що був викликаний із м. Баку та призначений архітектором обласного рівня Є. Г. Євстаф'єв. Чіткої межі між міським та обласним управліннями в ті роки не існувало. З 1943 по 1955 рік головний архітектор міста входив до складу утвореного управління головного архітектора області. В 1944 році Є. Г. Євстаф'єв одночасно був головним архітектором області та міста.

19.07.1945 р. рішенням виконкому Запорізької міської ради депутатів трудящих головним архітектором міста був призначений Анатолій Тихонович Єселевич, який пробув на цій посаді до 1951 року. За ним з 1951 по 1955 роки головним архітектором міста був Михайло Петрович Лапкін. В цей період управління головного архітектора міста функціонує у складі управління головного архітектора області, без відокремлення в самостійну організацію.

Управління головного архітектора міста Запоріжжя при виконавчому комітеті Запорізької ради депутатів трудящих виділено як окреме управління згідно постанови Ради Міністрів УРСР від 5 квітня 1955 р. за № 470, а з 1 червня 1955 р. був затверджений склад його службовців. 01.06.1955 – цю дату і прийнято вважати датою створення нашого управління.

В 1955 році головним архітектором був призначений Сергій Петрович Василевський, який у 1947р. закінчив Харківський інженерно-будівельний інститут. Він пробув на посаді до 1982 року.

В липні 1977 року управління головного архітектора міста було перетворене в архітектурно-планувальне управління міста Запоріжжя.

Рішенням МК № 270 від 06.09.1982 головним архітектором міста архітектурно-планувального управління був призначений Валерій Андрійович Шинкарьов.

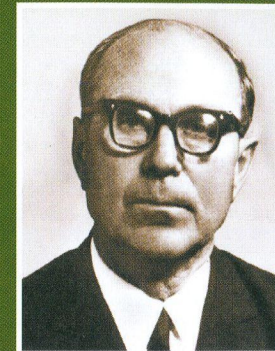
1 січня 1989 року архітектурно-планувальне управління міста Запоріжжя перетворене в головне управління архітектури та містобудування наказом № 70 від 30.12.1988 р., згідно рішення виконавчого комітету міської ради народних депутатів від 29.09.1988 р. № 9 «Про перетворення архітектурно-планувального управління».

В 1996 році головним архітектором міста, начальником головного управління архітектури та містобудування став Сергій Іванович Прудкий.

В 2000 році головним архітектором міста та начальником головного управління архітектури та містобудування був призначений Віктор Павлович Трубін, який займає цю посаду до сьогодні.

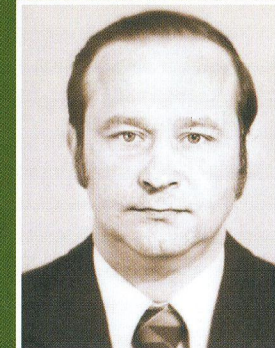
ЕСЕЛЕВИЧ
Анатолій Тихонович
головний архітектор міста
з 1944 по 1951 р.

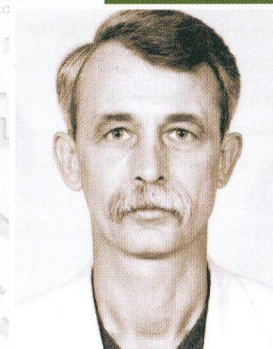
ЛАПКІН
Михайло Петрович
головний архітектор міста
з 1951 по 1955 р.

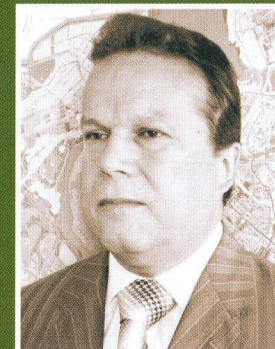
ВАСИЛЕВСЬКИЙ
Сергій Петрович
головний архітектор міста
з 1955 по 1982 р.

ШИНКАРЬОВ
Валерій Андрійович
головний архітектор міста
з 1982 по 1996 р.

ПРУДКИЙ
Сергій Іванович
головний архітектор міста
з 1996 по 2000 р.

ТРУБІН
Віктор Павлович
головний архітектор міста
з 2000 р.

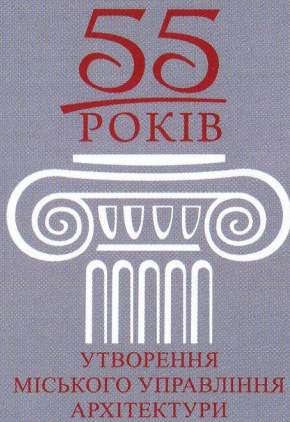

55
РОКІВ

УТВОРЕННЯ
МІСЬКОГО УПРАВЛІННЯ
АРХІТЕКТУРИ

Головне управління архітектури та містобудування Запорізької міської ради

Головне управління архітектури та містобудування міської ради є виконавчим органом Запорізької міської ради, реалізує свої повноваження в галузі містобудування та архітектури.

Основними завданнями ГУАтаМ є:

Забезпечення реалізації державної політики у сфері містобудування на території міста.

Аналіз стану містобудування, організація розроблення генерального плану м. Запоріжжя.

Підготовка рішень, положень та інших правових документів стосовно планування та забудови міста.

Підготовка та організація проведення аукціонів з продажу та надання в оренду земельних ділянок.

Координація забудови у відповідності до проектної документації, поліпшення її архітектурного вигляду. Забезпечення додержання законодавства у сфері містобудування та архітектури, державних стандартів, норм і правил, правил забудови міста, затвердженої містобудівної документації, здійснення контролю за їх реалізацією.

Організація в межах наданих управління повноважень охорони, реставрації та контролю за належним використанням пам'яток та щойно виявлених об'єктів архітектури та містобудування.

Начальник головного управління архітектури та містобудування Запорізької міської ради та головний архітектор міста – Віктор Павлович Трубін.

ТРУБІН Віктор Павлович
головний архітектор міста, начальник головного управління архітектури та містобудування міської ради

Головному управлінню архітектури та містобудування безпосередньо підпорядковані: відділ бухгалтерського обліку, загальний відділ та три наступні управління: управління архітектури та містобудування; управління будівництва та інвестиційного розвитку міста; управління планування розвитку територій. Відділ бухгалтерського обліку відповідає за фінансову сферу і кадри головного управління архітектури та містобудування. Загальний відділ безпосередньо приймає звернення фізичних і юридичних осіб та виступає допоміжною ланкою до усіх трьох управлінь.

Начальник управління архітектури та містобудування та перший заступник начальника ГУАтаМ – Євген Олександрович Свиридов. Цьому управлінню підпорядкований відділ планування та забудови міста, до складу якого входять архітектори всіх адміністративних районів міста. Також цьому управлінню безпосередньо підпорядкований головний художник міста – Микола Васильович Потапенко.

Управління архітектури та містобудування розглядає пропозиції юридичних та фізичних осіб щодо визначення території, вибору земельної ділянки для містобудівних потреб згідно з містобудівною документацією, розробляє та подає до виконавчого комітету висновки з цих питань, забезпечує контроль за використанням і забудовою зазначених територій. Погоджує, розглядає та надає рекомендації щодо проектної документації. Надає замовникам вихідні дані на проектування об'єктів архітектури для нового будівництва, розширення, реконструкції, реставрації, капітального ремонту, благоустрою територій.

Начальник управління будівництва та інвестиційного розвитку міста – Олена Борисівна Яшина. Цьому управлінню підпорядковані відділ з питання будівництва та відділ земельних аукціонів. Відділ земельних аукціонів готує відповідну документацію щодо

СВИРИДОВ Євген Олександрович
перший заступник начальника ГУАтаМ, начальник
управління архітектури та містобудування.

ПОТАПЕНКО Микола Васильович
головний художник міста

ЯШИНА Олена Борисівна
начальник управління будівництва та
інвестиційного розвитку міста

АВРАМЕНКО Анатолій Всеволодович
головний інженер ГУАтаМ, начальник управління
планування розвитку територій

вибору земельної ділянки, займається організацією проведення земельного аукціону з продажу та надання в оренду земельних ділянок. Відділ з питань будівництва організує роботу з прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів архітектури та містобудування.

Начальник управління планування розвитку територій – Анатолій Всеволодович Авраменко. Цьому управлінню підпорядковані наступні сектори: сектор топографо-геодезичного забезпечення, сектор інженерно-транспортних комунікацій, сектор містобудівного кадастру.

Організує створення та оновлення топографічних планів, призначених для складання генеральних планів ділянок будівництва об'єктів архітектури, підземних мереж і споруд, прив'язки будівель і споруд до ділянок будівництва, винесення в натуру осей будівель, споруд і ліній інженерних комунікацій, червоних ліній вулиць, доріг, здійснює систематизацію зазначених матеріалів.

Організує ведення містобудівного кадастру міста, забезпечує з цією метою проведення виконавчих зйомок для збудованих будинків, споруд та інженерних комунікацій, поповнення топографо-геодезичних і картографічних матеріалів.

Загальна кількість посадових осіб головного управління архітектури та містобудування на 1 червня 2010 року – 38 чоловік.

Для розгляду містобудівних, архітектурних та інженерних проектних рішень об'єктів архітектури та містобудування при головному управлінні архітектури та містобудування утворена містобудівна рада. Голова містобудівної ради – головний архітектор міста В. П. Трубін.

Наполеоновог

Лаврентова

Пробудова

55
РОКІВ

УТВОРЕННЯ
МІСЬКОГО УПРАВЛІННЯ
АРХІТЕКТУРИ

Комунальне підприємство «ГРАДПРОЕКТ»

Державне комунальне підприємство «ГРАДПРОЕКТ» було утворене в 1997 році з метою поліпшення містобудівної дисципліни і ефективного використання земельних ресурсів в місті Запоріжжі.

Внутрішня структура підприємства складається з семи відділів: топографо-геодезичних досліджень; земельних відносин і нерухомості, оцінки; індивідуальної забудови міста; комплексної проектної майстерні; муніципального кадастру; автоматизації і ГИС-технологій; матеріально-технічного забезпечення і адміністративного апарату.

Значний розвиток підприємства відбувся у 2004 році, коли компанію очолив Євген Анатолійович Сидоренко, економіст за освітою, людина рішуча, енергійна, цілеспрямована.

КП «ГРАДПРОЕКТ» – цілісна система, яка надає послуги комплексно, починаючи з оцінки земельної ділянки, її оформлення, до проекту та узгодження міських мереж. Спеціалісти підприємства в максимально стислий термін надають замовникові проект та повний комплект документів для початку будівництва.

Починаючи з 2004 року відбулася повна реорганізація підприємства, модернізація парку комп'ютерної техніки, втілена в життя програма зі створення локальної обчислювальної мережі, що дозволило підняти на новий рівень виробничий процес на підприємстві та підвищити якість послуг.

З 2004 року КП «ГРАДПРОЕКТ» виконує підготовку проектно-документації для проведення аукціонів із передачі у власність земельних ділянок.

Основний розвиток підприємства спрямований на створення єдиної міської геоінформаційної системи м. Запоріжжя.

СИДОРЕНКО Євген Анатолійович
директор комунального підприємства
«ГРАДПРОЕКТ»

55
РОКІВ

УТВОРЕННЯ
МІСЬКОГО УПРАВЛІННЯ
АРХІТЕКТУРИ

Розвиток міста Запоріжжя в світлі затверджених генеральних планів

За всі роки функціонування нашого управління були виконані три генеральні плани:

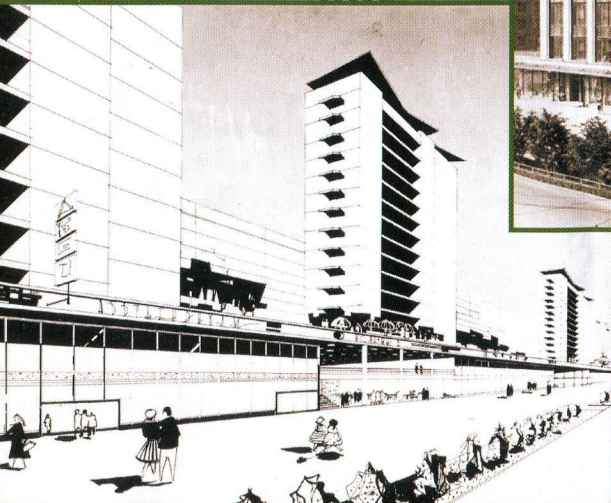
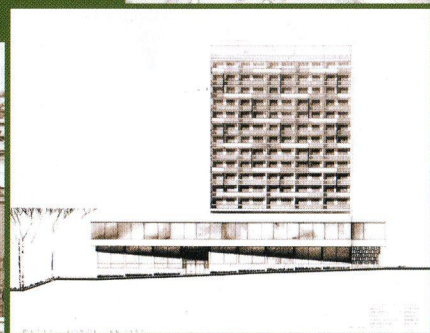
генеральний план міста 1965 р.

генеральний план міста 1981 р.

генеральний план міста 2004 р.

Містобудівна практика 50-х років ХХ століття відіграла велику роль в історії нашого міста та носила риси історичних стилізацій – спроби злити мотиви класицизму з новими формами. Організуючим просторовим елементом стає вулиця. Район поділяється на невеликі житлові квартали з благоустроєними дворовими територіями. Кожний квартал має свої внутрішньо-дворові композиційні осі, що чітко симетрично організують довколишнє середовище. На осях, як правило, розміщувалися дитячі заклади або архітектурні форми фонтанів, квіткових клумб. Вдале рішення було прийнято адміністрацією міста щодо відведення землі запорізьким заводам цілими кварталами. Комплексне будівництво житлових будівель та благоустрій дали чудовий результат. До нашого часу можна прочитати на фасадах житлових будинків – для робітників якого заводу побудований квартал.

Головною магістраллю міста став проспект Леніна, об'єднавши два раніше збудованих райони міста (від вул. 12 Квітня до вул. Гагаріна). Проспект перетинають чудові зелені бульвари. Композиційні осі архітектурних ансамблів зорієнтовані на головний проспект. Проспект має достатню ширину. На червону лінію виходять будівлі зі вбудованими магазинами. Там, де перший поверх запроектований житловим, будівлі відступають вглиб кварталу. На головному проспекті передбачалось розмістити значущі громадські будівлі, в тому числі учбові заклади.

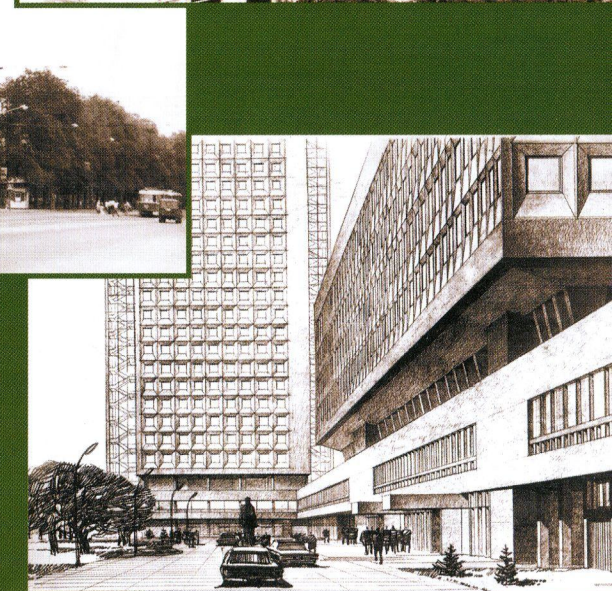
За класичною схемою формується в'їзд у теперішній Орджонікідзевський район зі сторони шляхопроводу у вигляді розкритої площі і двох симетричних будинків з вежами. Будівля міськвиконкому розташовується на осі бульвару Шевченка. Споруджувалася вона в якості навчального корпусу будівельного технікуму.

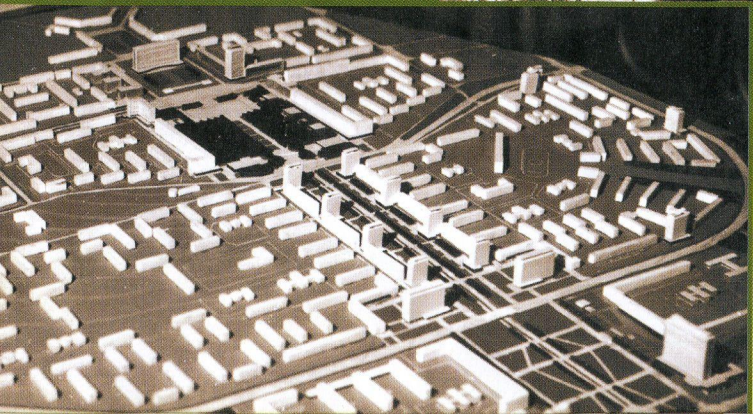
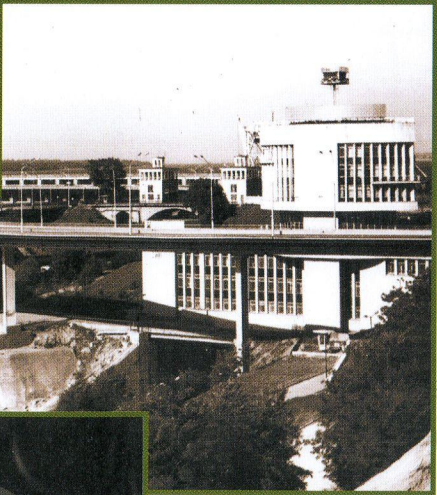
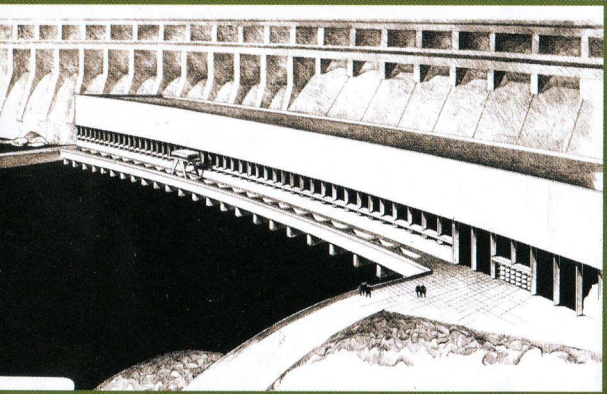
Кожний квартал має свою оригінальну архітектуру, індивідуальний підхід. Зараз важко помітити, що житлові будинки збудовані з використанням лише декількох типових проектів. Різноманітність фасадів приховує цей факт.

Одним із головних ансамблів центрального району проектувався комплекс Театральної площі на осі проспекту Маяковського. Площа займає цілий квартал. В центрі площі ефектно розташувався фонтан. Своєрідним переходом із однієї епохи в іншу є вулиця Лермонтова.

Якщо спочатку увага приділялася і великим елементам композиції ансамблів, і архітектурним деталям, в роботі над якими виховувалась культура архітектурної творчості, то пізніше прийшли до висновку, що такий підхід гальмує процес розселення. Індустріалізація будівельного виробництва закономірно вимагала різкого скорочення унікальних будівель, які проектуються індивідуально. Розпочався перехід на типові проектування об'єктів будівництва. Типізація стала головним напрямком архітектурної діяльності. Такими засобами був усунений житловий дефіцит. Тисячі сімей, дякуючи цьому рішення, переїхали в окремі квартири. Подальша забудова проспекту Леніна буде проходити значно швидше. Декор практично зникне з фасадів.

І все ж, які б задачі не ставив уряд та партія, архітектори намагалися вирішити їх, не запламувавши гідність професіонала. Краса архітектурного ансамблю проспекту Леніна від вул. 12 Квітня до вул. Гагаріна міститься в поєднанні комплексного підходу та високого професіоналізму. На такій прекрасній канві послідовники не мали права на помилку.

Ріст старої частини міста та нової (Соцміста) призвів до їх об'єднання в 1960-х роках. В той час були закладені нові великі житлові масиви, наприклад, Вознесенка (1950—1960-ті рр., архітектор Г. Г. Вегман та інш.); мікрорайон №100—101 (1963—1965, архітектор Г. Г. Вегман та інш.), в тому числі мікрорайон Космічного шосе (1966—1971, архітектор Л. В. Зайцев), Шевченківський мікрорайон (1968—1970, архітектор С. П. Шестопад).

В 1964 р. був відкритий пам'ятник В. І. Леніну (бронза, граніт), автори скульптори М. Г. Лисенко, Н. М. Суходолов, архітектор Б. І. Приймак, В. Є. Ладний). Статуя Леніна рукою показує на Дніпрогес і немов би відтворює відомий вислів вождя революції: "Верной дорогой идете, товарищи!"

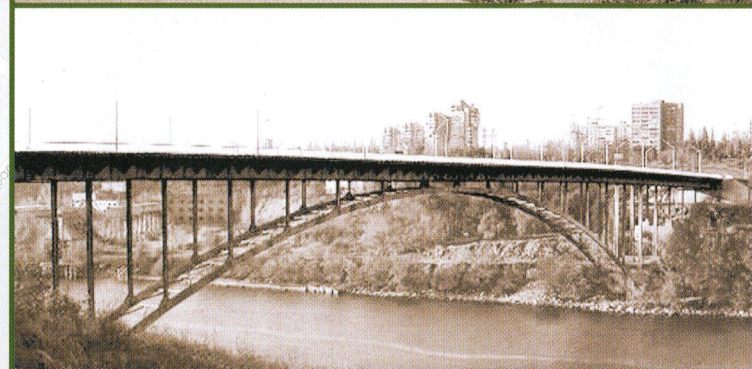
Будується кінотеатр імені О. П. Довженка, який є найстарішим та центральним кінотеатром міста. Його відкриття відбулося 16 квітня 1964 року. Проектування кінотеатру на початку 1960-х років проводилося Харківським Міськбудпроектм під керівництвом архітектора Г. Г. Вегмана. При проектуванні автори намагались створити класичний кінотеатр з ідеальною акустикою, оптикою. Це був один із найкращих кінотеатрів Європи.

Визначними інженерними та культурними спорудами міста є два мости через р. Дніпро, що з'єднали о. Хортицю, правий і лівий береги. Автор проекту мостів – інженер Б. М. Преображенський. У 70-ті роки Мости Преображенського вже не могли задовольнити пропускну здатність транспорту, тому постала необхідність у будівництві нового мосту. В 1974 р. було завершено будівництво нового металевий одноарочний мосту через острів Хортицю, по якому проліг тролейбусний маршрут № 2.

Після свого відродження в 40-х роках Дніпрогес працював близько 20 років, однак нерівномірність навантаження в об'єднаній енергетичній системі Півдня, до якої входить Дніпрогес, поставила питання про збільшення потужності електростанції. Це призвело до спорудження ще одного машзалу на лівому березі Дніпра. Будівництво нового машзалу було розпочато 22 квітня 1972 р. і завершено 22 квітня 1980 р. За цей період був споруджений однокамерний шлюз (він розташувався поряд зі старим трикамерним) та виконана реконструкція проїзної частини греблі. Була споруджена нова металева естакада від парку Металургів, через обидва шлюзи, до греблі. Точнісінько така ж естакада була зроблена на правому березі замість аванкамерного мосту.

Розростаються нові мікрорайони, мікрорайон «Південний», який знаходиться на південній околиці міста Запоріжжя. Житловий масив складається із кварталів з номерами від одного до п'яти, забудова створена панельними будинками висотою в 9 поверхів. Зустрічаються також одиничні цегляні будинки (до 16 поверхів). Будівництво мікрорайону розпочато 9 вересня 1984 року. Оскільки територія знаходиться на наливному піску, то в побуті житловий масив отримав назву «Піски». І до сьогодні активно ведеться будівництво нових житлових будинків в цьому мікрорайоні.

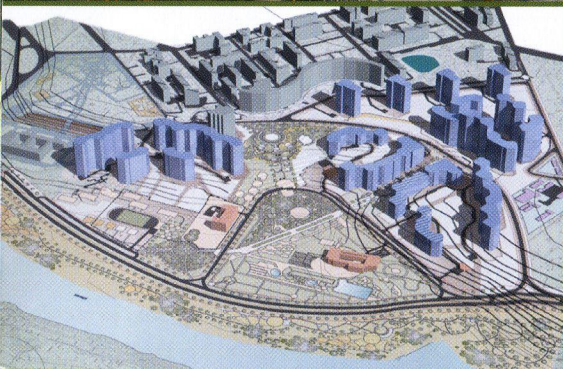
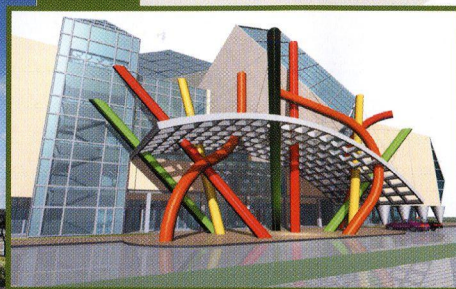
Йде будівництво в Хортицькому районі, на території колишнього села Бабурка. Перший будинок в сучасному Хортицькому районі (вулиця Лахтинська, 1) почали будувати в березні 1969 року, він був заселений в січні 1970 року. 10 березня 1995 року Хортицький район був офіційно відокремлений від Ленінського району – цю дату і прийнято вважати днем народження району. Зараз тут живе більше 120 тисяч осіб. Площа – 2028 га. В районі заплановано 20 мікрорайонів, із яких не забудовані 1-й, 2-й, 18-20-й мікрорайони. Це основний резерв міста для будівництва житла.

Мостовий перехід через р. Дніпро в м. Запоріжжя

ПКіО ім. А.С. Пушкіна

Мостовий перехід через р. Старий Дніпро в м. Запоріжжя

В 2004 році на замовлення головного управління архітектури та містобудування в особі В.П. Трубіна був складений запит до міського виконавчого комітету про сканування всіх картографічних матеріалів міста та переведення їх в електронний вигляд. На основі цих матеріалів ДП «ДІПРОМІСТО» виконало генеральний план, який був затверджений у 2004 році. На основі наказу «Про створення містобудівного кадастру» в 2004 році всі топографічні зйомки приймаються в одній електронній програмі – DIGITAL, сертифікованій на Україні. Запоріжжя – одне з небагатьох міст, в якому існує така програма.

Рішення нового генерального плану передбачають збалансований пропорційний розвиток території житлової забудови, системи громадських центрів, комерційно-ділових зон з поступовим переходом до динамічної відкритої планувальної моделі, що при потребі дає можливість розвитку вздовж Дніпра в північному та південному напрямках.

Організована система зелених насаджень поєднує між собою щільно забудовані території житлової та громадської забудови, забезпечує просторовий зв'язок з прибережною рекреаційною зоною, Національним заповідником Хортиця та загальноміським центром. На найбільш значних та перспективних, в містобудівному відношенні, ділянках забудови міста Запоріжжя проектні роботи виконує Державний проектний інститут «Запоріжцівільпроект». ДП «Запоріжцівільпроект» є співавтором розробки останнього генерального плану міста Запоріжжя і розробляє детальні плани забудови районів, Прибережної зони та центру міста.

Передбачається вдосконалення існуючої магістральної мережі та її подальший розвиток особливо в районах нового цивільного будівництва.

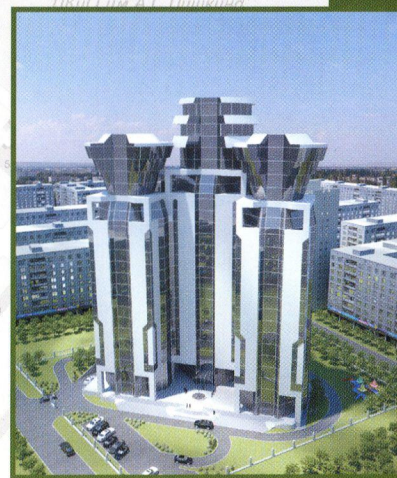
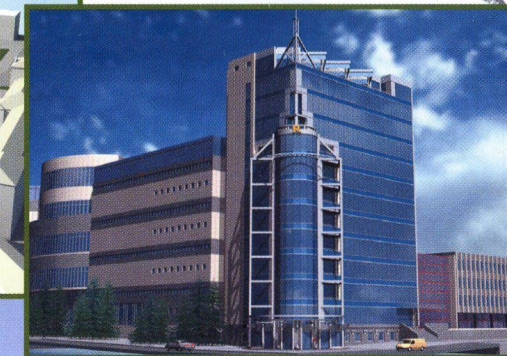
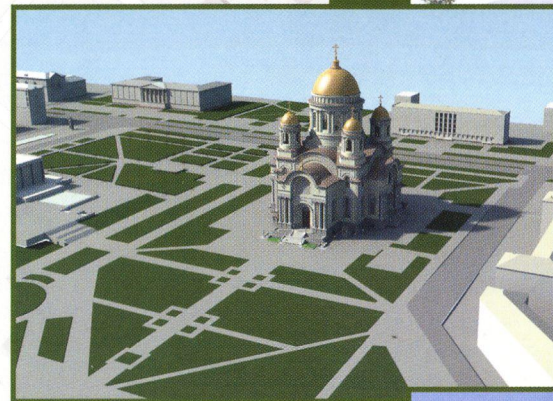
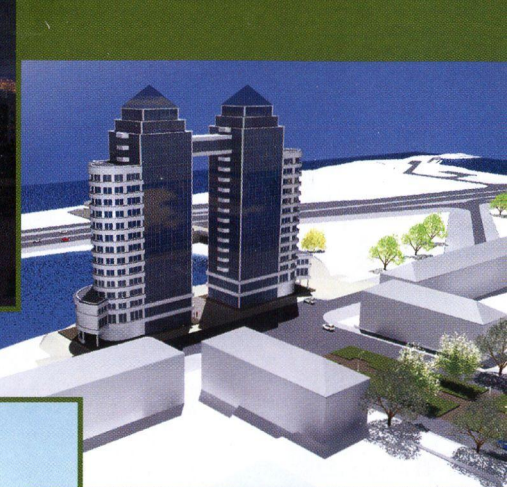
Генеральним планом забудови міста 2004 передбачена низка заходів у всіх шести районах, які вирішать дефіцит житла. В Жовтневому, Орджонікідзевському, Ленінському та Заводському районах міста замість старих будівель будуть зведені сучасні споруди. На Хортицькому житловому масиві буде продовжена забудова, на правому березі Дніпра, до південного краю острова Хортиця.

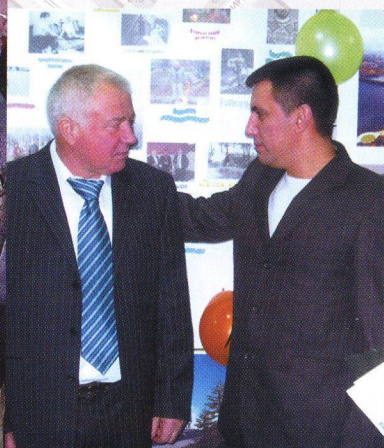
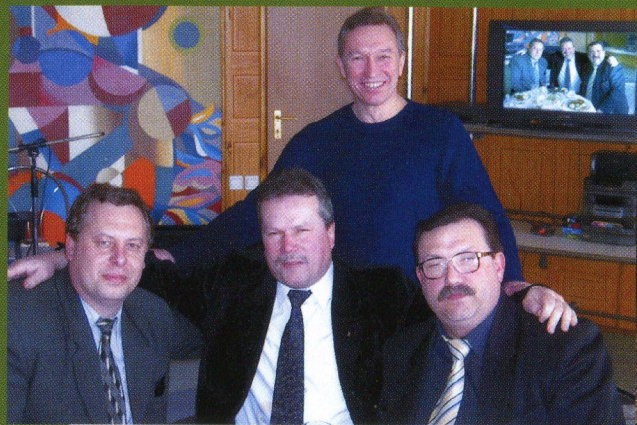
Один із мостів, запланований до спорудження в найближчий час, — міст в районі балки Суха Московка (Червона вода). Він пройде через Новий Дніпро, о. Хортиця, Старий Дніпро та вийде до Хортицького мікрорайону на правому березі річки. По мосту піде автотранспорт, тролейбус, пішоходи, а з прокладкою лінії метрополітену — і метро.

Розроблений Генеральний план розвитку міста Запоріжжя до 2025 року передбачає перетворення міста в європейський мегаполіс. В 2017 році в Запоріжжі розпочнуть будувати мініметро по проекту РАДАН, подібні лінії вже побудовані та успішно функціонують у Швейцарії, Франції, США, Англії, Канаді, Японії.

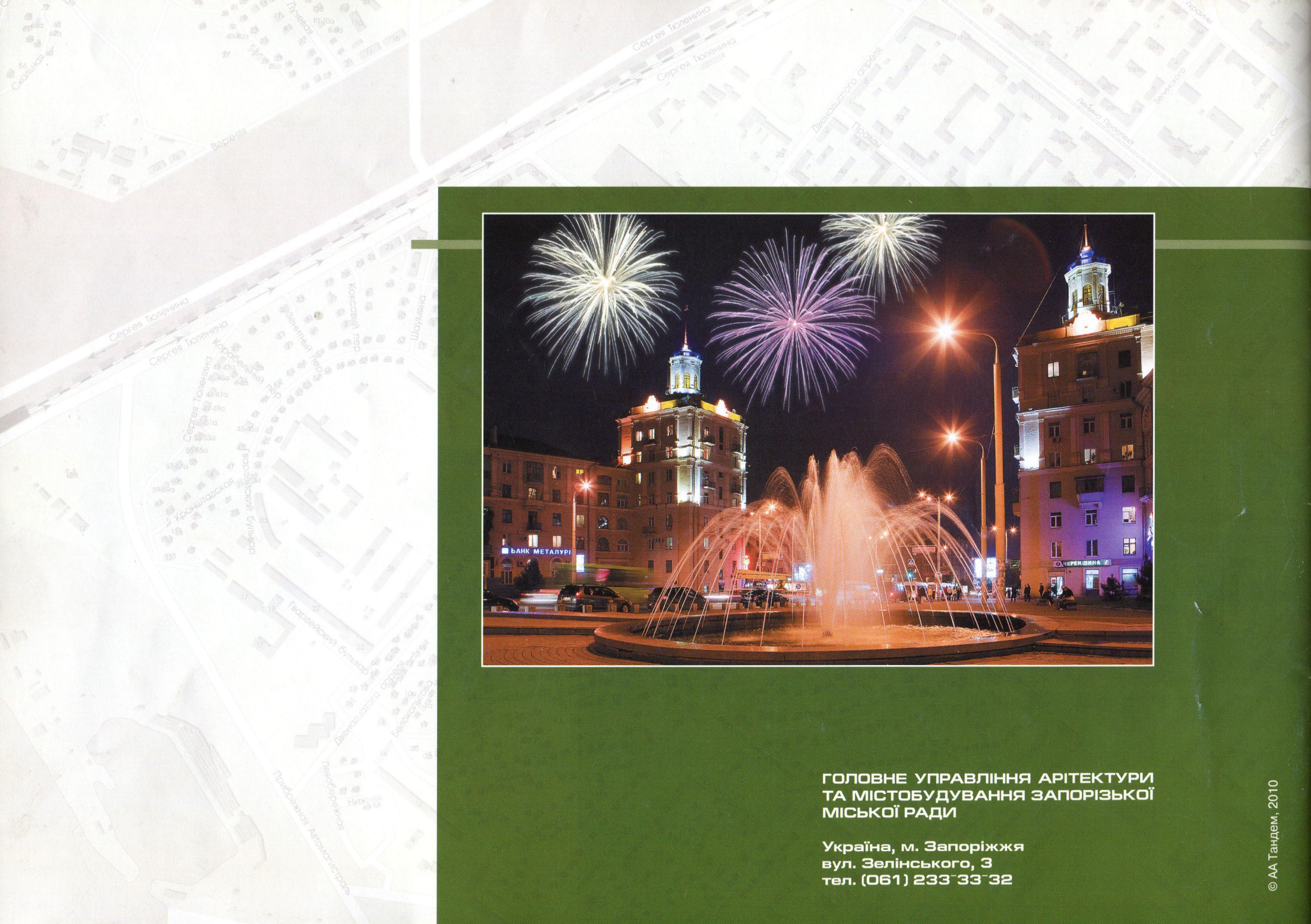
Будуватися РАДАН буде паралельно з новим житлом, на житловому масиві «Південний», в якому сьогодні проживає 46 тис. чоловік, а по генплану передбачено будівництво житла більш ніж для 100 тисяч жителів. Лінія метро довжиною 16 км з'єднає Південний мікрорайон Запоріжжя та площу Леніна.

З 2006 року міський голова м. Запоріжжя Євген Григорович Карташов щорічно проводить форум інвестиційних проектів, який наглядно демонструє, якими темпами іде проектування та будівництво в нашому місті. Незважаючи на кризову економічну ситуацію в країні місто постійно розвивається, бо наша мета, це – Запоріжжя – місто майбутнього.

**ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ АРХІТЕКТУРИ
ТА МІСТОБУДУВАННЯ ЗАПОРІЗЬКОЇ
МІСЬКОЇ РАДИ**

**Україна, м. Запоріжжя
вул. Зелінського, 3
тел. (061) 233-33-32**